

عنوان:

پیش نویس طرح ملی فهما

فاز دوم: دسته بندی و کیفی سازی فعالیت های کانون

های فرهنگی هنری مساجد کشور

معاونت فرهنگی هنری

بهار ۱۳۹۹

ویرایش هفتم - ۱۳۹۹/۰۳/۲۱

فهرست

.....	مقدمه
.....	بیان مسأله
.....	ضرورت و اهمیت
.....	اهداف
.....	روش تحقیق
.....	پیشینه
.....	یافته ها
.....	الزامات
.....	شیوه اجرا
.....	نتیجه گیری
.....	منابع

"کار فرهنگی باید هوشمندانه باشد؛ برف انبار نمی شود. انبوه کار فرهنگی مهم نیست؛ بلکه انتظام کار فرهنگی، چیده شدن، گزیده شدن و هر کاری در جای خود قرار داشتن، مهم است که باید هوشمندانه باشد. باید روشن باشد که اصلاً کار فرهنگی را برای چه هدفی انجام می دهیم. بعد هم توجه کنیم که کار، واقعاً ناظر به آن هدف و متجه به آن جهت باشد. این نشانه کار فرهنگی درست است. این شرط اول است که کار، هوشمندانه انتخاب شود. ۷۵/۷/۹".

مقدمه (بیان کلی نمای طرح)

کانون های فرهنگی هنری مساجد از مراکز توانمند برای تحقق اهداف اصیل انقلاب اسلامی ایران هستند که همواره مطابق با شرایط و اقتضات زمان و بررسی و احصا نیازهای فرهنگی جامعه، ایفاگر نقش سازنده در جامعه اسلامی بوده اند. حضور مطلوب و اثر بخش کانون های فرهنگی هنری در عرصه های مختلف با محوریت مساجد، بصورت خود جوش و برخاسته از انگیزه های متعهد و استعداد های ناب انقلابی، مبین کارکردهای مفید و چند منظوره با این ساختار تشکیلاتی منسجم و سرشار از قابلیت است.

ماحصل فعالیت سازنده و موثر این کانون ها با اتکال به الطاف لایتناهی الهی و منبعث از تدابیر و منویات رهبر معظم انقلاب در نظام مقدس جمهوری اسلامی، در حوزه ی فرهنگی و هنری، به اهتزاز در آوردن پیام رهایی بخش اسلام ناب محمدی و گسترش فرهنگ قرآنی است. با این نگاه افزایش سطح تاثیر و ضریب تکثیر بر اقشار مختلف جامعه اسلامی، تقویت انگیزه ها، از سجام بخشی فعالیت های سازنده فرهنگی با رویکردی عالمانه، خردمندانه و دین مدار با فراهم نمودن بسترهای مناسب در قالب تشکل های مردمی متناسب با نیازهای جامعه و از سویی دیگر فراهم نمودن بسترهای توانمندی و ایجاد هم گرایی، همواره در دستور کار ستاد کانونهای فرهنگی هنری مساجد قرار دارد. در این پژوهش ابتدا به بیان کلیاتی در خصوص ضرورت، اهمیت و اهداف هویت بخشی به کانون و فعالیت های آن می پردازیم. سپس پیشینه فعالیت هایی که در خصوص هویت بخشی به فعالیت های فرهنگی انجام شده است را از نظر می گذرانیم و در بخش سوم به چگونگی اجرای طرح می پردازیم.

بیانیه ارزش های فعالیت های کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور

ارزش ها، گزاره های اساسی هستند که لازم است تمام کانون های فرهنگی هنری سراسر کشور با حداکثر تلاش و توان خود هماهنگ با آنها بوده و همه مدیران کانون ها ملتزم و پایبند به آنها باشند. این ارزش ها براساس آموزه های قرآن کریم و سنت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و حضرات اهل بیت (علیهم السلام)، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رهنمودهای رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و اساسنامه ستاد و سیاست های کلی سند تحول تهیه و تدوین شده و عبارتند از:

۱. توجه به مسجد به عنوان مظهر آمیختگی دنیا و آخرت و پیوستگی فرد و جامعه در مکتب اسلام
۲. توجه به عمران معنوی مسجد به عنوان راهبرد اساسی تحقق مسجد طراز اسلامی
۳. توجه به نقش مسجد در شکل گیری تمدن نوین اسلامی
۴. تربیت و کادر سازی نیروهای مومن و انقلابی در بستر مسجد
۵. تعامل با ائمه محترم جمعه و جماعات همچنین مسئولین و اعضای بسیج

۶. اهتمام به تحقق تکالیف قانونی مندرج در اسناد بالادستی^۱

۷. ترویج معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام با توجه به:

✓ احیا و اقامه نماز با کیفیت مطلوب

✓ فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر

✓ تقویت نهاد خانواده (تبیین جایگاه زن، عفاف و حجاب، جمعیت)

✓ فرهنگ ایثار و شهادت

✓ ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی

۸. گسترش نهضت مطالعه مفید، سهولت دسترسی به کتاب و کتابخانه

۹. تقویت جاذبه های مسجد برای جذب حداکثری نوجوانان و جوانان به مساجد

۱۰. رعایت مقتضیات زمان و پاسخگویی به مطالبات و شبهات اعتقادی و دینی و نیازهای نسل جوان در برنامه ها و فعالیت ها

۱۱. حمایت مادی و معنوی از آثار هنرمندان، نوآوران، محققان و تولیدکنندگان محصولات فرهنگی و هنری مسجدی

۱۲. تولید محتوای سازنده در زمینه های فرهنگی، هنری، اجتماعی، علمی و فناوری

۱۳. توسعه و ارتقاء شبکه تولید، توزیع و مصرف هدفمند محصولات و کالاهای ارزشی و فاخر فرهنگی هنری

۱۴. ...

بیان مسأله (وضعیت موجود)

بسیاری از افراد، نهادها و سازمان ها در حوزه کار فرهنگی دغدغه مند هستند و به فعالیت می پردازند. عدم توجه به مسائل اساسی در

کار فرهنگی و تشکیلاتی باعث شده که اغلب این فعالیت ها یا به نتیجه نرسند یا بازدهی مورد انتظار را نداشته باشند.

یکی از مولفه های اصلی برنامه ریزی فرهنگی دسته بندی و انسجام فعالیت ها است. دسته بندی درست باعث می شود هر فرد در یک

سازمان جایگاه خود و فعالیتش را بشناسد و بتواند خود را در نقشه راه و اهداف سازمان مورد نظر جانمایی کند. دسته بندی، افکار و اذهان را هم

جهت و اعضا را هم آهنگ می کند و باعث منظم اندیشی و انتظام رفتار می شود.

برای برنامه ریزی در ستاد کانون های فرهنگی و هنری مساجد با بیش از ۲۵۰۰۰ کانون نیاز به انتظام و دسته بندی فعالیت ها بیش از

پیش حس می شود.

ستاد کانون های مساجد، برای افزایش کارآمدی کانون ها و جلوگیری از آشفتگی، موازی کاری و عدم انسجام، فاز دوم طرح ملی فهما

را با عنوان دسته بندی و انسجام فعالیت ها اجرا خواهد کرد، مسائل پیش روی طرح به شرح ذیل است:

۱- دسته بندی و انسجام فعالیت ها چه کمکی در راستای بهبود وضع موجود کانون ها می کند؟

۲- دسته بندی فعالیت ها چگونه می تواند شبکه کانون های فرهنگی هنری را جریان ساز و موثر کند؟

۳- دسته بندی و انسجام فعالیت ها چگونه کانون ها را به تشکلی الگو بدل خواهد کرد؟

۴- انسجام فعالیت ها چگونه مسیر استقرار فهما را در آینده هموار خواهد کرد؟

ضرورت و اهمیت (چرا باید به این موضوع بپردازیم؟)

نزدیک به سی سال از تاسیس ستاد کانون های فرهنگی هنری و آغاز فعالیت آن در سطح مساجد کشور می گذرد اگر فعالیت ستاد را در دو بخش کمی و کیفی مورد بررسی قرار دهیم و در حوزه کمی شاخص تاسیس کانون ها را لحاظ نماییم. ستاد با تاسیس ۲۵ هزار کانون و ثبت بیش از دو میلیون عضو و بیش از یک میلیون فعالیت، گامی موثر و قابل تامل برداشته است. در زمینه کیفی، بررسی فعالیت ها ما را بر آن داشت تا طرحی را در راستای رشد و تعالی کانون ها مورد مذاقه قرار دهیم. با توجه به گستره فعالیت کانون ها، آنها می توانند تاثیرات چشمگیری در سطح فعالیت های فرهنگی هنری جامعه داشته باشند آنچه مسلم است فعالیت کانون ها به صورت عمومی و در برشی از زمان تحت عنوان کانون های ویژه انجام می گرفت که البته به علت پراکندگی فعالیت ها و اقدامات گاه جزیره ای کانون، موفقیت های چشم گیری حاصل نشد و در بررسی کانون ها، شاخص های مشخصی مطرح نبود در راستای بهبود سطح کیفی فعالیت کانون ها اجرای فاز اول طرح ملی فهما در سال ۹۸ بستر فعالیت کانون ها و میزان توانمندی های آنها را احصا و مورد ارزیابی قرار داد. در ادامه روند تکاملی طرح ملی فهما در سال جاری در قالب فاز دوم اجرای طرح (گونه بندی و انسجام بخشی فعالیت ها) تصمیم بر این شد کانون ها علاوه بر انجام فعالیت های عمومی که رسالت ذاتی فعالیت های مسجد می باشد. هنگامی که کانون ها در گونه و دسته های تخصصی فعالیت های خود را ساماندهی کنند میزان اثر بخشی آن ها بیش از زمانی است که به صورت عمومی فعالیت می کردند و همچنین امکان بررسی فعالیت ها در قالب شاخص های اعلامی ستاد بیش از پیش مورد توجه قرار میگیرد همچنین ستاد هماهنگی می تواند نظارت دقیقتر بر کانون ها داشته و حمایت های بیشتری با توجه به تخصص و نیاز کانون ها از آنها داشته باشد. به طور کلی ضرورت اجرای طرح در موارد ذیل خلاصه می شود:

۱. انتظام و انسجام فعالیت ها

۲- ظرفیت سازی مناسب در کانون ها در راستای فعالیت خلاقانه و نوآورانه

۳- افزایش اثر بخشی فعالیت ها با تخصصی شدن آنها

۴- جهت دهی فعالیت ها همسو با سند تحول

۵- تقویت نقش نظارتی ستاد با تعیین شاخص های کاربردی

۶- هویت بخشی به کانون ها در عرصه فعالیت های خاص

اهداف (از اجرای این طرح دنبال چه چیزی هستیم)

- ۱- بهسازی و تحول در نظام برنامه ریزی و زیر ساخت های فرهنگی، آموزشی، مالی و اداری
- ۲- ارتقای اثربخشی و افزایش کارایی در نظام فعالیت کانون های فرهنگی هنری مساجد
- ۳- استانداردسازی و تدوین شاخص های کیفی برای ارزیابی فعالیت های فرهنگی و هنری
- ۴- افزایش میزان مشارکت کانون ها در فعالیت های فرهنگی هنری
- ۵- بستر سازی مناسب در راستای ارتباط سازمان یافته با مراکز علمی و پژوهشی

- ۶- بسترسازی برای حضور فعال نخبگان، متخصصین و پیشکسوتان فرهنگ و هنر با اتکا به ظرفیت‌های درون و برون ستاد
- ۷- بهینه‌سازی نظام های حمایتی مبتنی بر شایستگی‌ها و براساس رویکرد رقابتی
- ۸- تقویت نظام خلاقیت و نوآوری در فعالیت های فرهنگی هنری

روش تحقیق (در ارائه این طرح از چه روشی استفاده شده است؟)

در این تحقیق از روش تحلیل داده های میدانی استفاده شده است. این داده ها از طریق فرم ها و فرآیندهای موجود در سامانه بچه های مسجد در فاز اول طرح فهما جمع آوری شده است.

پیشینه طرح (اشاره به فعالیت های مشابه در ستاد، کشور و بین الملل)

دسته بندی یکی از مولفه های اصلی برای تخصصی شدن و کیفی سازی فعالیت ها در حوزه های مختلف است. برای مثال سازمان علمی آموزشی و فرهنگی یونسکو در راستای ایجاد فرهنگ صلح و دانش فراگیر و دستیابی به این اهداف، فعالیت های خود را در پنج حوزه اصلی تقسیم نموده که عبارتند از: آموزش، علوم طبیعی، علوم اجتماعی، فرهنگ و ارتباطات. اغلب این دسته بندی ها بدون توجه به بوم کشور ها ارائه شده است.

در حوزه نظام آموزشی، کشور ها با تخصصی سازی فعالیت مدارس در موضوعات مشخص گامی موثر در راستای کارآمدی بیشتر آموزش و توانمند سازی دانش آموزان برداشته اند.

در مجموعه ستاد کانون های فرهنگی و هنری مساجد هم با رویکرد تخصصی سازی فعالیت ها از سال ۱۳۸۶ کانون های تخصصی با ۲۳ موضوع شکل گرفت. اگر چه این کانون ها اقدامات ارزشمندی را رقم زدند اما پراکندگی، عدم انسجام فعالیت ها، سطحی نگری و عدم کیفی سازی و عمق بخشی به فعالیت ها از مهمترین نقاط ضعف این کانون ها به شمار می رود.

تعاریف (به تعریف کلمات کلیدی طرح می پردازد)

فهما:

رویدادی است برای مشارکت، دیده شدن، اشتراک محتوا، سطح بندی و ارتقاء، هماهنگی و انسجام، انگیزه بخشی و ایجاد محیط فعالیت و رقابت سالم برای کانون های فرهنگی هنری مساجد سراسر کشور که با توجه به شرایط، قابلیت ها و مقدرات محلی، کارکردهای اقتضایی و فعالیت های خودجوش و استفاده هدفمند از فناوری های نوین، رسانه ها و مراکز رشد طراحی شده و در گام دوم انقلاب اسلامی جذب حداکثری کودکان، نوجوانان و جوانان را به همراه دارد.

گونه

گونه مفهومی کلی است که عهده دار معرفی و سازماندهی عناصر و پدیده های مشابه در دسته ها است.

دسته بندی:

کنار هم قرار دادن اجزاء یک مفهوم کلی با هدف انتظام و سهولت در شناسایی و دسترسی را دسته بندی می گویند.

فعالیت ها

فعالیت های عمومی

به برنامه های جاری کانون در مسجد اطلاق می شود که مخاطب آن همه اهالی محل با هر جنسیت، سن و تحصیلات هستند. (مانند

تلاوت نور، نماز جماعت و ...)

فعالیت های کیفی :

به فعالیت هایی از کانون اطلاق می شود که با موضوعی مشخص، توسط مجریانی متخصص در آن موضوع و با بهره گیری از ابزار و قالب های مورد نیاز برای گروهی از مخاطبین مسجد که حداقل یک ویژگی مشترک (سن، جنسیت، تحصیلات، شغل، قشر اجتماعی...) دارند اجرا شده و ارتقا ایشان را در موضوع فعالیت با اهدافی کمی و کیفی از پیش تعیین شده و بارویکرد فرهنگی هنری دنبال می کند.

یافته ها (تجزیه و تحلیل)

ستاد کانون های فرهنگی هنری مساجد در سال ۱۳۹۸ با طراحی فرم ها و فرآیندهای فعالیت کانون های فرهنگی هنری مساجد را در ۸ شاخص اصلی و ۳۲ شاخص فرعی جمع آوری و ارزیابی نمود. بیش از ۲۰۰۰۰ نفر از مدیران کانون ها، در این رویداد ملی شرکت کردند.

بر اساس آن چه تا کنون به آن پرداخته ایم، در فاز دوم طرح ملی فرهنگی هنری بخش هایی که بیشترین استعداد و توانمندی را از خود نشان داده اند دسته بندی شده و متناسب با آن حمایت و توانمند می شوند. این دسته بندی جایگاه قابل توجهی در تامین اهداف و وظایف ستاد کانون های مساجد کشور در توسعه و توانایی و عملکرد کانون های فرهنگی خواهد داشت. ایجاد فضای رقابتی و انگیزه بخش در میان انواع فعالیت ها در دسته بندی های مختلف جان تازه ای به کالبد فعالیت کانون ها می بخشد. دسته بندی فعالیت های به ستاد کانون ها کمک می کند تا: در زمینه استعداد خود متمرکز شده و با صرف هزینه کمتر و استفاده درست از منابع و توان خود کارآمد و موثر باشند. نیازها و الزامات برنامه های فرهنگی هنری کانونها بهتر و دقیق تر شناسایی شده و سریع تر و مشخص تر به مصرف برسد. ضمن کسب تجربیات تخصصی برای خود و دیگر کانون ها منشاء اثر گذاری خواهند بود. برای ادامه حرکت خود مسیر روشن تری پیش رو دارند. اهداف کلان در طراحی نظام دسته بندی فعالیت های کانون های فرهنگی هنری فهما افزایش انگیزه و ایجاد رقابت سالم با توجه به توانمندی های تخصصی کانون ها امکان توانمند سازی تخصصی کانون ها تخصیص هدفمند بودجه با توجه به تخصص و استعداد میزان کردن فعالیت های فرهنگی هنری در کل کشور دسته بندی های فعالیت های فرهنگی را می توان در موارد متنوعی ارائه و عنوان کرد.

باتوجه به آن چه در خصوص ضرورت و اهمیت دسته بندی و سابقه آن در کانون های مساجد و فاز اول فهما گفته شد، توجه به موارد

ذیل در دسته بندی ضروری است.

۱- توجه به اسناد بالادستی

در بند هفت اساسنامه ستاد کانون های فرهنگی هنری مساجد (وظایف و اختیارات) آمده است "تلاش در جهت تخصصی شدن کانون ها و کتابخانه های مساجد." و همچنین در سند تحول راهبردی ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد برای حل مسئله "فعالیت های کلیشه ای کانون ها و کم توجهی به نیازهای اجتماعی محلی" سیاست گونه بندی (تخصصی سازی) کانون ها در ۳ قالب: (فعالیت های فرهنگی اجتماعی، ۲. فعالیت های هنری و ادبی ۳. فعالیت های مجازی) را پیشنهاد نموده و اقدامات ذیل این سیاست را

طراحی و تمهید فرآیند اجرای گونه‌بندی، طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی بر محور موضوعات تخصصی جدید کانون‌ها و اصلاح سازوکار اعطای مجوز تأسیس کانون‌های جدید و نحوه تمدید کانون‌های مجدد از معاونت‌های مربوطه را مشخص کرده است.

۲- توجه به هویت مسجد

نوعی از دسته‌بندی در کانون‌ها مورد پذیرش قرار می‌گیرد که با هویت مسجد و ادبیات به کار رفته در آن مأنوس باشد.

۳- توجه به نوع و گستره فعالیت‌های کانون‌ها

با توجه به اصول گفته شده دسته‌بندی ذیل پیشنهاد می‌شود.

شبستان

نام‌گذاری گونه‌ها به شبستان از آن جهت است که هریک از این عرصه‌ها (فرهنگ، هنر، نوآوری) به بنایی مستحکم می‌ماند که می‌تواند دروازه ورود به مهندسی فرهنگی مسجد قلمداد شود، نقطه اتصال دنیا به آخرت و گذر از زندگی مادی به ملکوت اتصال با خدا. در واقع شبستان اولین مکان حضور مأموم در مسجد است، که از یک سو نظر به آبادی دنیا دارد و از دیگر سو نظر به عمران آخرت.

در واقع شبستان‌ها عرصه‌های کلان و ذاتی فعالیت کانون‌ها (فرهنگ، هنر و نوآوری) هستند که معرف گونه (تفصیل) کانون بوده و فعالیت‌های آن را دسته‌بندی می‌کند.

اصول حاکم بر شبستان‌ها

- ۱- کلیه فعالیت‌های شبستان با هماهنگی کامل امام‌جماعت و ذیل نظر مدیر کانون انجام می‌شود.
- ۲- فعالیت تخصصی هر کانون در هر شبستان نافی فعالیت‌های عمومی کانون نمی‌باشد.
- ۳- هر کانون باتوجه به توانمندی خود می‌تواند به صورت تخصصی در رواق‌های یک شبستان فعالیت کند.
- ۴- کانون‌های فرهنگی و هنری تنها در رواق‌های مربوط به شبستانی که انتخاب کرده‌اند ارزیابی می‌شوند.
- ۴- فعالیت عمومی به آن بخش از فعالیت‌های کانون اطلاق می‌شود که برنامه‌های ذاتی و جاری مسجد با شد: از جمله تلاوت نور، نمازجماعت و ...)

رواق

رواق‌ها بستری ذیل شبستان هستند، برای انجام فعالیت تخصصی با موضوع مشخص که رونق مسجد و احیای کارکردهای فرهنگی هنری آن را با رعایت اولویت‌های محله و تربیت نیروی انسانی متخصص همراه با تولید محصولات فرهنگی هنری دنبال می‌کند.

رواق ها در عین پیوستگی استقلال عمل دارند؛ در واقع نقش آفرینی در "رواق ها" معرف سیمای کلی هر "شبستان" است. دلیل این نام گذاری به سابقه انجام فعالیت های متعدد قرآنی، آموزشی، اقتصادی، اجتماعی و ... در رواق های مسجد بر می گردد.

نام گذاری رواق ها

باتوجه به ر صد و پایش فعالیت های کانون ها بر اساس اطلاعات ثبت شده در سامانه بچه های مسجد در فاز اول فهما و انطباق آن با مأموریت های کانون های فرهنگی هنری مساجد عمده فعالیت کانون ها در موضوعات ذیل خلاصه می گردد:

فعالیت های قرآن و عترت، فعالیت های کتاب و کتابخوانی، فعالیت علمی، فعالیت ها ر سلنه ای، فعالیت اجتماعی، فعالیت های هنری (سرود، نمایش، فیلم، ادبی، تجسمی) فعالیت های کارآفرینی و فعالیت های فن آوری دیجیتال.

با توجه به آن چه گفته شده است دسته بندی ذیل پیشنهادی می شود:

شبستان فرهنگ:

عرصه ی کلان و ذاتی فعالیتهای فرهنگی کانون ها است که معرف گونه(تفصص) کانون بوده و فعالیت های آن را ذیل پنج

رواق نور، دانش، کتاب، همدلی و رسانه دسته بندی می نماید. در سامانه فهما محل ثبت گزارش فعالیت کانون ها با رویکرد

فرهنگی اجتماعی در موضوع قرآن و عترت، اخلاق، عقاید، علم و علم آموزی-علم اندوزی، کتابخوانی، اطلاع رسانی- ارتباطات،

مواصات، تکریم، سلامت های اجتماعی ذیل عناوین رواق های نور، دانش همدلی، کتاب و رسانه می باشد.

شبستان هنر

عرصه ی کلان و ذاتی فعالیتهای هنری کانون ها است که معرف گونه(تفصص) کانون بوده و فعالیت های آن را ذیل پنج رواق

سرود، نمایش، فیلم، ترنج، قلم دسته بندی می نماید. در واقع محل ثبت گزارش فعالیت های کانون با رویکرد هنری

در موضوعات قرآنی، ارزشی و مناسبت های ملی و مذهبی می باشد.

شبستان نوآوری

عرصه ی کلان و ذاتی فعالیتهای نوآورانه کانون ها است که معرف گونه(تفصص) کانون بوده و فعالیت های آن را ذیل دو

کارآفرینی و فن آوری دیجیتال دسته بندی می نماید. در واقع محل ثبت گزارش فعالیت های کانون با رویکرد نوآورانه و خلاقانه در

موضوعات تولید، اشتغال، تکنولوژی ارتباطات، اطلاعات می باشد.

هر کانون بر اساس سابقه فعالیت و امتیاز کسب شده رواق هایی را برای فعالیت انتخاب می کند. در صورت امرار شرایط و تأیید

سوابق و ظرفیت ها به آن کانون مجوز فعالیت در رواق مربوطه اعطاء می شود.

پس از ارزیابی فعالیت کانون ها در هر رواق، گونه (تفصص) کانون شناسنامه شده؛ دسته بندی و کیفی سازی می شود.

کانون های جدید التأسیس پس از دریافت مجوز فعالیت عمومی، و شش ماه فعالیت عمومی اجازه انتخاب رواق خواهند داشت.

رواق	شبستان	ردیف
<p>رواق همدلی؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند راهپیمایی، مسابقه ورزشی، خدمات فرهنگی سلامت اجتماعی در انواع قالب های فعالیت های فرهنگی هنری</p> <p>رواق دانش؛ محل ثبت گزارش فعالیت های مرتبط با علم اندوزی، ترویج علم نافع و نهضت تولید علم .</p> <p>رواق نور؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند مدهامتان، تفسیر، حفظ، تلاوت نور، روخوانی و روانخوانی، تدبر، مداحی، تواشیح خوانی، ابتهاج، مفاهیم، صحیفه سجادیه، نهج البلاغه، مهدویت، سیره اهل بیت، مقابله با عرفان های نوظهور، مشاوره اخلاقی، ترویج امر به معروف و نهی از منکر، سبک زندگی اسلامی</p> <p>رواق کتاب؛ محل ثبت گزارش فعالیت های ترویج کتاب و کتابخوانی از جمله شبه های کتاب، عرضه (فروش) کتاب، فعالیت های کتابخانه ای (تبادل کتاب و ...)</p> <p>رواق رسانه؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی از قبیل تولید خبر، تحلیل محتوا، کلاس های سواد رسانه ای، انعکاس اخبار، راه اندازی پوشش، پادکست</p>	<p>محل ثبت گزارش فعالیت کانون ها با رویکرد فرهنگی اجتماعی در موضوع قرآن و عترت، اخلاق، عقاید، علم و علم آموزی - علم اندوزی، کتابخوانی، اطلاع رسانی - ارتباطات، مواسات، تکریم، سلامت های اجتماعی ذیل عناوین رواق های نور، دانش همدلی، کتاب و رسانه.</p>	فرهنگ
<p>رواق قلم؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند شرکت در جشنواره ها و سوگواره ها، داستان نویسی، محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند مقاله نویسی، تالیف و گرد آوری کتاب، خاطره نویسی، دل نوشته، نمایشنامه نویسی.</p> <p>رواق تونج؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی از قبیل خوشنویسی، گرافیک، نقاشی، طراحی، صنایع دستی (معرق، قلم زنی و...)، کاریکاتور.</p> <p>رواق فیلم؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند فیلم کوتاه (مستند، داستانی) فیلم موبایلی، نماهنگ، انیمیشن، فیلم بلند.</p> <p>رواق نمایش؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند نمایش های میدانی و خیابانی، تعزیه، صحنه ای، کاغذی، استندآپ کمدی، عروسکی، پانتومیم.</p> <p>رواق سرود؛ محل ثبت گزارش فعالیت هایی مانند شرکت در جشنواره ها، تولید اثر، سرود های میدانی</p>	<p>محل ثبت گزارش فعالیت های کانون با رویکرد هنری در موضوعات قرآنی، ارزشی و مناسبت های ملی و مذهبی</p>	هنر
<p>رواق فن آوری؛ محل ثبت گزارش فعالیت های مرتبط با ارائه خدمات اینترنتی، تولید نرم افزار، ساخت اپلیکیشن های مسجدی.</p> <p>رواق کارآفرینی؛ محل ثبت گزارش فعالیت های مرتبط با شتابدهنده (استارت آپ)، بازار یابی،</p>	<p>محل ثبت گزارش فعالیت های کانون با رویکرد نوآورانه و خلاقانه در موضوعات تولید، اشتغال، تکنولوژی ارتباطات، اطلاعات</p>	نوآوری

دسته بندی فعالیت ها در رواق ها

شبهستان	عنوان رواق	اولویت پرداختن به رواق (نظر کارشناسان استانی)	قالب ها	زمان اجرا (بستر زمانی)	دسته بندی فعالیت ها در رواق ها	
					موضوعات	فعالیت ها بر اساس اولویت های اعلامی توسط کارشناسان استانی
شبهستان فرهنگ	نور	۱	کلاس، همایش، نشست (محفل)، مسابقه، جشنواره، حلقه، کارگاه	قرآن	۱. تلاوت نور-۲ تفسیر و مفاهیم	
	کتاب	۲	مسابقه، کلاس، نمایشگاه، بازدید، نشست، کتابخانه	عترت	۳. بیان سیره اهل بیت	
	رسانه	۴	کلاس، نشریه، سایت، بولتن، مسابقه، شبکه های مجازی	احکام، اخلاق، عقاید	۴. بیان مسائل اعتقادی-۵. سبک زندگی اسلامی	
	همدلی	۳	بازدید و اردو، مسابقه، خیریه، همایش، ارائه طرح	معرفی کتاب	۱. شنبه های کتاب-۲. عرضه کتاب-۳. فعالیت کتابخانه ای	
	دانش	۵	کلاس، همایش، نشست، مسابقه، مقاله، کارگاه	ترویج کتابخوانی	۱. تولید و انعکاس اخبار-۲. سواد رسانه ای-۳. تحلیل محتوا-۴. راه اندازی پویش	
شبهستان نو آوری	کارآفرینی	۲	کارگاه، نمایشگاه، فروشگاه، ارائه طرح	اطلاع رسانی- ارتباطات	۱. اردو (گردشگری)-۲. مسابقات ورزشی-۳. سفیران اجتماعی-۴. یاریگران زندگی	
	فن آوری	۱	کلاس، شبکه های مجازی، ساخت نرم افزار	مواسات، سلامت و تندرستی، تکریم، سلامت های اجتماعی	۱. مسجد مدرسه خانواده-۲. مهارت افزایی-۳. مهدکودک-۴. کلاس های کمک درسی-۵. کرسی های آزاد اندیشی	
	سرود	۱	کلاس، کارگاه	علم اندوزی، تولید علم	۱. مسجدهای خانواده-۲. مهارت افزایی-۳. مهدکودک-۴. کلاس های کمک درسی-۵. کرسی های آزاد اندیشی	
	نمایش	۲	کلاس، کارگاه	تولید، اشتغال	۱. استارت آپ-۲. کارآفرینی خلاق-۳. بازاربایی محصولات فرهنگی	
	فیلم	۳	کلاس، کارگاه، نقد فیلم	تکنولوژی ارتباطات، اطلاعات	۱. اینوفو گرافی-۲. موشن گرافی-۳. پادکست-۴. تولید بازی های نرم افزاری- تولید نرم افزار (اپلیکیشن، مولتی مدیا و ...)-۶. ارائه خدمات	
شبهستان هنر	قلم	۵	کلاس، کارگاه، مسابقه، همایش، نشست	قرآنی، ارزشها و مناسبت های ملی مذهبی	۱. صحنه ای-۲. میدانی-۳. کلیپ سرود-۴. ترکیبی-۵. سرود بدون ساز	
	ترنج	۴	کلاس، کارگاه، نمایشگاه، نشست	قرآنی، ارزشها و مناسبت های ملی مذهبی	۱. محیطی-۲. تعزیه-۳. صحنه ای-۴. کاغذی-۵. استند آپ-۶. عروسکی-۷. پانتومیم	
	فیلم	۳	کلاس، کارگاه، نقد فیلم	قرآنی، ارزشها و مناسبت های ملی مذهبی	۱. فیلم کوتاه (مستند، داستانی)-۲. فیلم موبایلی، ۳. نماهنگ، ۴. انیمیشن، ۵. فیلم بلند	
	قلم	۵	کلاس، کارگاه، مسابقه، همایش، نشست	قرآنی، ارزشها و مناسبت های ملی مذهبی	۱. مهارت نویسندگی (خاطره نویسی، تجربه نگاری، دل نوشته و ...)-۲. داستان نویسی (کوتاه، بلند، قصه، رمان و ...)-۳. شعر-۴. نشریات تجربی-۵. نمایش نامه و فیلمنامه-۶. مقاله نویسی-۷. کتاب	
	ترنج	۴	کلاس، کارگاه، نمایشگاه، نشست	قرآنی، ارزشها و مناسبت های ملی مذهبی	۱. عکاسی-۲. نقاشی-۳. خوشنویسی-۴. صنایع دستی-۵. پوستر-۶. گرافیک-۷. کاریکاتور	

مناسب است های ملی مذهبی، طول سال، اوقات فراغت

جدول کارشناسان استانی برای هر رواق

رواق	کارشناس استانی	استان	استان های همکار در مشاوره
نور	آقای مظاهری	چهارمحال و بختیاری	مازندران، خراسان رضوی، قم، گلستان، اروند
کتاب	آقای هادی نیا	آذربایجان شرقی	اردبیل، کرمان، اصفهان، گیلان
دانش	آقای روحانی	تهران	سمنان، همدان، مرکزی، قم، اصفهان
همدلی	آقای ابدالی تکلو	خراسان رضوی	سیستان و بلوچستان، اردبیل، کرمان، خراسان جنوبی، خراسان شمالی، گیلان
رسانه	آقای ذوالفقاری	مرکزی	آذربایجان غربی، اصفهان، آذربایجان شرقی
سرود	آقای پهلوانی	هرمزگان	لرستان، خراسان رضوی، البرز، یزد، اصفهان، خوزستان، جنوب فارس
فیلم	آقای بیکی	گلستان	قم، هرمزگان، اردبیل، گیلان، خراسان شمالی
نمایش	آقای شکری	البرز	اردبیل، هرمزگان، تهران، قم، کرمانشاه، بوشهر
ترنج	آقای سقا	اردبیل	تهران، زنجان، اصفهان، مرکزی
قلم	آقای سالاری	یزد	فارس، قزوین، جنوب کرمان، اصفهان
کار آفرینی	آقای رضوانی نژاد	گیلان	قشم، خراسان جنوبی، ایلام، اردبیل، خراسان رضوی
فن آوری	آقای نیستانی	اصفهان	خراسان رضوی، تهران، قم، خراسان جنوبی

“رواق نور”

با توجه به بیان نورانی انما نصبت المساجد للقرآن و نصب العین قرار دادن حدیث گرانقدر ثقلین رسالت اصلی مساجد بر محور قرآن و عترت شکل می‌گیرد. در این “رواق”، آن بخش از فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد انجام می‌گیرد که به ترویج و تحکیم مفاهیم قرآنی و معارف اهل بیت (علیهم السلام) و فرهنگ اقامه نماز تأکید دارد. در سامانه فهما، این رواق محل ثبت گزارش‌های فعالیت‌هایی مانند مدهامتان، تفسیر، حفظ، تلاوت نور، روخوانی و روانخوانی، تدبر، مداحی، تواشیح خوانی، ابتهاج، مفاهیم، صحیفه سجادیه، نهج البلاغه، مهدویت، سیره اهل بیت، مقابله با عرفان‌های نوظهور، مشاوره اخلاقی، ترویج امر به معروف و نهی از منکر، سبک زندگی اسلامی

اهداف رواق نور:

انس بیشتر مردم با قرآن
گسترش مفاهیم اهل بیت (علیه السلام) و اخلاق اسلامی
تعظیم شعائرالله و اقامه نماز جماعت

دستاوردها:

کشف و پرورش استعدادهای قرآنی مسجدی
آشنایی بیشتر مردم با معارف
اخلاق و سبک زندگی اهل بیت (علیهم السلام)
ترویج فرهنگ نماز

“رواق کتاب”

همجواری کتابخانه‌ها با مساجد از یک سو و اهمیت کتابخوانی در جامعه امروز و توجه به این که هیچ چیز جای کتاب را در ارتقا فرهنگ عمومی جامعه نمی‌گیرد از دیگر سو، کتاب و کتابخوانی در مساجد را جز مسائل جانبی اولویت دار فرهنگی در مساجد برجسته می‌کند. این “رواق” به ترویج کتاب و کتابخوانی، در کانون‌های فرهنگی هنری مساجد می‌پردازد. در سامانه فهما این رواق این رواق محل ثبت گزارش‌های فعالیت‌های ترویج کتاب و کتابخوانی از جمله شنبه‌های کتاب، عرضه (فروش) کتاب، فعالیت‌های کتابخانه‌ای (تبادل کتاب و ...) می‌باشد.

اهداف

ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی
اعتلای زیست مومنانه
جلب همکاری و مشارکت مردم و نخبگان در امور فرهنگی و اجتماعی محله

دستاوردها...

“رواق دانش”

از آن جا که یکی از کارکردهای اساسی مساجد از زمان تأسیس مسجد، توجه به عرصه علم و قرار دادن مساجد به عنوان مدرس، و تکریم معلم و متعلم بوده است، این رواق در مهندسی فرهنگی مسجد قرار داده شده است. در سامانه فهما این رواق محل ثبت گزارش فعالیت های مرتبط با علم اندوزی، ترویج علم نافع و نهضت تولید علم می باشد.

اهداف

توجه به موضوع علم و علم آموزی

دستاوردها

ارتقا سطح علمی زائرین و مجاورین مسجد

شناسایی نخبگان مسجدی

رونق یافتن مساجد

“رواق” رسانه

این رواق فعالیت هایی را شامل می شود که پیوند داخل و خارج مسجد را برعهده دارند. رواق رسانه در این رواق به جایگاه رسانه و نقش و کاربردی که رسانه ها در تعامل طبیعی کانون با جامعه و محیط اطراف خود و چگونگی بیان فعالیت های خود دارند توجه می شود و اینکه چگونه می توان با شناخت نیازهای جامعه و پاسخ به این نیازها گامی مهم در راستای افزایش سطح آگاهی افراد برداشت. در سامانه فهما این رواق محل ثبت گزارش فعالیت هایی از قبیل تولید خبر، تحلیل محتوا، کلاس های سواد رسانه ای، انعکاس اخبار، راه اندازی پویش، پادکست و... می باشد.

اهداف

ترویج فرهنگ استفاده از رسانه

توسعه و ترویج نهضت سواد رسانه ای

هویت بخشی به کانون و فعالیت های آن در مسجد محله

تعامل کانون با جامعه و محیط اطراف

دستاوردها

افزایش توان اعضای کانون و محله در تجزیه و تحلیل پیام ها

تبلیغ و ترویج فعالیت های کانون در محله

بهره گیری مناسب از فضای مجازی در ارائه اخبار صحیح و بهنگام

تقویت ارتباطات اجتماعی فعالیت ها برگزاری دوره های آموزش خبرنگار

افزایش سطح آگاهی افراد محله نسبت به رسانه ها و پیام های آن ها

راه اندازی شیوه های آموزش مبتنی بر رسانه تعامل با رسانه ملی و معرفی فعالیت های کانون

فعالیت ها

این رواق کارکردهای اجتماعی مسجد را شامل می‌شود. بایستی صحنه‌ها و جلوه‌هایی از جامعه مهدوی را خودمان به وجود بیاوریم، جامعه مهدوی، جامعه قسط و عدل است و جامعه عزت است، جامعه علم است، جامعه مواسات و برادری است، اینها را بایستی ما در زندگی خودمان تحقق ببخشیم. (مقام معظم رهبری مدظله العالی (همدلی و مواسات کمک به برادر مومن در همه امور می‌باشد به گونه‌ای که فرد کسی را که به او کمک می‌کند در دارایی خود با خود شریک می‌داند در این راستا کانون‌های فرهنگی هنری مساجد به عنوان بزرگ‌ترین و منسجم‌ترین شبکه فرهنگی که در کف جامعه فعالیت می‌کند می‌توانند در تحقق همدلی و مواسات در جامعه پیشگام باشند و در فرآیند ایجاد یک گفتمان اخلاق اجتماعی نقش تاثیر گذار داشته باشد.

اهداف:

۱- ایجاد عدلت اجتماعی با الگو قرار دادن جامعه مهدوی ۲- اعتلای هویت اخلاقی جامعه ۳- ترویج فرهنگ نوع دو سستی در جامعه ۴- رعایت حقوق شهروندی دستاوردها- ۱- آشنودن و بنندگان خدا ۲- ایجاد و تداوم محبت در جامعه ۳- افزایش رزق و برکت مال ۴- بستر سازی در راستای مبارزه با فقر فعالیت‌ها ۱- راه اندازی شبکه شناسایی افراد نیازمند با حفظ کرامت انسانی ۲- تلاش در راستای هویت بخشی به کانون و افزایش اعتماد مردمی ۳- تشکیل شبکه توزیع ۴- تشکیل شبکه شناسایی خیرین ۵- هدفمند نمودن نذورات و خیرات مردمی

“شبستان” هنر

امیختگی مسجد و هنر از ابتدا، نشانه‌ای بر نقش هنر در انتقال پیام مسجد است. عمده موضوعاتی که در شبستان فرهنگ طرح و بحث می‌شوند در این شبستان به زبان هنر به جان مخاطب می‌نشینند.

اهداف

توجه به اهمیت هنر دینی در جامعه و تقویت کارکرد هنری مساجد

دستاوردها

کشف، پرورش و به کارگیری خلاقیت‌های هنری بچه‌های مسجد و پیوند آن با رویدادهای هنری در گستره محل و منطقه‌ای، ارتقای کیفی آثار هنری و افزایش استفاده از محصولات هنری دین محور و جاذبه آفرینی در مساجد

شبستان نوآوری

ارتقا سطح دانش مجازی و استفاده از ابزارهای نوین فن آوری اطلاعات و ارتباطات برای گسترش مفاهیم دینی

دستاوردها

حضور هدفمند، جریان ساز و موثر اهالی مسجد در فضای مجازی و گسترش کمی و کیفی محتوای دینی در فضای مجازی، تقویت شبکه ارتباط مسجد و مجاورین، افزایش حضور نسل جوان در مساجد

“رواق” فن آوری

با توجه به اهمیت و ضرورت استفاده از فن آوری‌های نوین برای ایجاد ارتباط و انتقال مفاهیم دینی مسجد محور، اعضای کانون‌های فرهنگی هنری مساجد در “رواق” فن آوری فعالیت می‌کنند.

- ۱- هر موضوع جدیدی برای به ثمر نشستن مراحل و فرآیندی را طی می کند و در صورت رعایت این مراحل و فرآیند می تواند نهادینه شود. ما برای انجام هر چه بهتر دسته بندی فعالیت های فرهنگی هنری الزامات زیر را مطرح می کنیم
- ۲- توافق سازمانی (ایجاد ایمان و اعتقاد سازمانی در سطوح ستادی، ستادهای استانی، مدیران کانون ها، کارشناسان و فعالان کانون ها) نسبت به محتوا و پیاده سازی؛
- ۳- اصلاح و هماهنگ سازی نظام بودجه ریزی ستاد با سیاست ها و اقدامات سند تحول؛
- ۴- همدلی و همزبانی همه متولیان امر
- ۵- تبیین و توجیه و آموزش مجریان از صدر تا ذیل به منظور ایجاد ادبیات واحد و قانع کننده

جشنواره های رقابتی رواق ها :

- ۱- شناسایی استعدادهای برتر در رشته های مختلف فرهنگی و هنری در بین اعضای کانون های مساجد
- ۲- ایجاد فضای رقابت سالم در بین فرهیختگان عرصه فرهنگ و هنر مساجد
- ۳- تلاش در جهت خلق آثار فاخر دینی در قالب های بدیع هنری
- ۴- معرفی ظرفیت ها و توانمندی های کم نظیر جوانان فعال در کانون های مساجد، به جامعه فرهنگ و هنر ایران اسلامی
- ۵- ارتقاء سطح اطلاعات تخصصی نیروهای مستعد در حوزه های فرهنگی و هنری از طریق برنامه های آموزشی مدون و فراگیر
- ۶- ایجاد آمادگی لازم در بین فعالان عرصه فرهنگ و هنر مساجد برای نقش آفرینی در عرصه های ملی و بین المللی
- ۷- ایجاد فضای جدیدی از تعامل و نیز هویت مشترک در بین فعالان عرصه فرهنگ و هنر مساجد

الزامات و ملاحظات اجرای طرح دسته بندی و کیفی سازی فعالیت های فرهنگی هنری کانون های

مساجد؛

حقوقی

- اخذ مصوبات لازم از شورای معاونین، شورای سیاستگذاری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
- اصلاح قوانین و مقررات موجود و ایجاد قوانین جدید برای صدور مجوز و پشتیبانی همه گونه ها (شبستان) و دسته ها (رواق ها) برنامه ای
- طراحی و تدوین پروژه ای اجرایی نمودن دسته بندی فعالیتها(فاز دوم فهما) ظرف حداکثر ۶ ماه پس از تصویب
- تدوین برنامه ای نظارت و ارزیابی و ارزشیابی مستمر فرایندهای اجرایی در چارچوب این برنامه
- تدوین برنامه های توجیهی و آموزشی مورد نیاز برای توجیه مجریان تحقق اعم از درونی و بیرونی
- تدوین برنامه های جامع مرتبط با گونه ها (شبستان ها) و دسته ها (رواق ها) در چارچوب راهبردها و راهکارهای سند تحول ستاد

پشتیبانی

- برخورداری از حمایت های همه مسئولین و مجریان ذی ربط؛
- همکاری و پشتیبانی مدیران ستادهای استانی؛
- همراهی و همکاری آحاد مدیران کانون ها در اجرای دسته بندی (شکل گیری احساس تعلق و مشارکت)؛
- تعیین ردیف خاص اعتباری برای استقرار و پیاده نمودن فاز دوم فهما (دسته بندی فعالیت های کانون های فرهنگی هنری)
- همکاری و همراهی رسانه ها به ویژه رسانه ملی و خبرگزاری شبستان در بستر آفرینی فرهنگی.

رویدادهای فرهنگی هنری کانون های فرهنگی هنری مساجد

این رویدادها به منزله آینه هایی هستند که متناسب با ایام هفته، فعالیتهای هر رواق ها را از مناظر مختلف به مخاطبان (زائران،

مجاوران) منعکس می کنند.

فرآیند جریان سازی و رویدادهای هفت گانه

شنبه های کتاب

یکشنبه های هنر

دوشنبه های مهارت

سه شنبه های تکریم

چهارشنبه های نوآوری

پنجشنبه های مهربانی

جمعه های انتظار

ضرورت های جریان سازی

پشتیبانی حمایتی مالی

تبیین و تفهیم عمومی کانون ها

پیوست رسانه ای و تبلیغاتی

بسته های فعالیتی

هم افزایی

مبنای صحیح در انتخاب

توجه به اولویت های کشور در موضوع

تدوین اولیه طرح سه شنبه های تکریم

تکریم شوندگان:

- خانواده شهدا و ایثارگران
- معلمان
- نخبگان
- کسبه محل
- خیرین محل و خدمت رسانان

- مروجان ارزش ها و فضائل دینی
- دانش آموزان
- کارآفرینان
- خانواده موفق
- مفاخر فرهنگی هنری
- همسایگان و خادمین مسجد
- افراد مسئولین تأثیر گذار

ملاحظات

- تکریم ها از مناسبت های رسمی غفلت نشود
- سعی شود تکریم افراد منجر به مسجدی شدن آن ها شود
- تکریم به گونه ای نشود که لوث شود
- تکریم مسجدی ها باید منتج به دلبستگی بیشتر ایشان به مسجد شود.

سازوکارشناسایی

- تشکیل گروه رصد و شناسایی
- تعیین شاخص های تکریم
- راستی آزمایی افراد معرفی شده جهت تکریم
- تأییدنهایی امام جماعت برای مصادیق تکریم (هیئت امناء و ...)
- مشخص کردن نوع تکریم

انواع تکریم توسط ستاد

- معرفی افراد
- اعطای لوح تقدیر...

برگزاری اوقات فراغت ۹۹ بر اساس مدل شبستان و رواق (طرح فهما ۹۹ در برش تابستانه)

ملاحظات

- اخذ مجوز از ستاد ملی کرونا
- تنظیم پرتکل اوقات و فراغت
- تنظیم فعالیت ها براساس مدل رواق و شبستان در دو بستر حقیقی و مجازی

بارگذاری فرآیند ها بر اساس مدل جدید حدا اکثر تا اول مرداد

عنوان بچه های مسجد(طرح تابستانه فهما) عنوان فعالیت های اوقات فراغتی امسال باشد.

اوقات فراغت مجموعه فعالیت کانون ها در همه رواق ها در بازه زمانی تابستان است نه یک برنامه جدا